

Krzysztof Grablewski

ORCID: 0000-0003-2703-8749

k.grablewski@pwsz.elblag.pl

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu
Instytutu Ekonomicznego

Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Samorząd terytorialny w Polsce – stan obecny i perspektywy”, Elbląg, 9 października 2020 r.

DOI: 10.34739/doc.2021.18.24

Trzydzieści lat temu został rozpoczęty w Polsce proces odbudowy samorządu terytorialnego. Trzy dekady jego funkcjonowania pozwalają na pogłębioną analizę problemów oraz na wyciągnięcie wniosków. Należy zastanowić się, jakie rozwiązania się sprawdzają, jakie z kolei trzeba poprawić, zmienić, uzupełnić. Rozwój samorządu terytorialnego w Polsce jest jednym z najważniejszych fundamentów ustrojowych III Rzeczypospolitej. 8 marca 1990 r. została przyjęta ustawa, która zapoczątkowała proces budowy demokratycznego samorządu. W dokumencie zapisano iż „mieszkańcy gminy tworzą z mocy prawa wspólnotę samorządową”. Rozwój samorządu terytorialnego w Polsce miał wpływ na demokratyzację systemu politycznego. W następnych latach przeprowadzono kolejne reformy. Kluczowe okazały się zmiany z dnia 1 stycznia 1999 r., które wprowadzały samorząd powiatowy i wojewódzki. W art. 15 Konstytucji RP z 1997 r. zapisano zasadę decentralizacji („Ustrój terytorialny Rzeczypospolitej Polskiej zapewnia decentralizację władzy publicznej”), która stanowi jedną z zasad ustrojowych Polski. W wyniku reformy wiele zadań państwa przeniesiono na szczebel samorządowy. Reformy wpłynęły także na rozwój partycypacji lokalnej. Budowano instytucje demokracji obywatelskiej, które miały z kolei wpływ na kształtowanie się społeczeństwa obywatelskiego.

Organizatorem konferencji był Instytut Ekonomiczny Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu. Patronat honorowy objął dr Gustaw Marek Brzezina, marszałek województwa warmińsko-mazurskiego. Patronat medialny sprawowała: Elbląska Gazeta Internetowa portEl.pl; Truso.tv. Konferencja była przeprowadzona w trybie zdalnym. W skład Komitetu Programowego weszli: prof. dr hab. Marek Chmaj, kierownik Katedry Prawa Publicznego i Praw Człowieka, Wydział Prawa SWPS w Warszawie, prof. dr hab. Roman Kisiel, dziekan Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, prof. dr hab. Dariusz Szpoper, dyrektor Instytutu Prawa i Administracji w Akademii Pomorskiej w Słupsku, dr hab. Jerzy Przyborowski, prof. UWM, prorektor ds. kształcenia i studentów Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, prof. dr hab. Nelly Daszkiewicz, Katedra Nauk Ekonomicznych Wydziału Zarządzania i Ekonomii Politechniki Gdańskiej, mł. insp. dr hab. Agata Tyburska, prorektor ds. Rozwoju Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, prof. dr hab. Tomasz Bąkowski, kierownik Katedry Prawa Administracyjnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, dr hab. Piotr Uziębło, prof. UG, prodziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego. Natomiast w skład Komitetu Organizacyjnego weszli: mgr inż. Krzysztof Starańczak, dyrektor Instytutu Ekonomicznego PWSZ w Elblągu (przewodniczący Komitetu Organizacyjnego) dr hab. Krzysztof Sidorkiewicz, prof. PWSZ, zastępca dyrektora Instytutu Ekonomicznego ds. naukowych i organizacyjnych PWSZ w Elblągu, mgr Katarzyna Olszewska, zastępca dyrektora Instytutu Ekonomicznego ds. kształcenia PWSZ w Elblągu, dr Olga Filaszkiwicz, Instytut Ekonomiczny PWSZ w Elblągu, dr inż. Tomasz Winnicki, Instytut Ekonomiczny PWSZ w Elblągu, dr Henryk Gawroński, Instytut Ekonomiczny PWSZ w Elblągu.

Organizatorzy zaproponowali uczestnikom konferencji następujące zagadnienia:

I. Organizacja i zadania samorządu terytorialnego: wójt (burmistrz, prezydent); rada/sejmik i ich funkcjonowanie; radny; wzajemne relacje organów samorządowych:

II. Wybory samorządowe: system wyborczy; proces wyborczy; polityczne aspekty wyborów;

III. Zmiany strukturalne: gmina – kwestie granic; scalanie gmin; powiat – łączenie; perspektywy; województwo – funkcjonowanie; przyszłość; metropolie;

IV. Partycypacja obywatelska: formy partycypacji obywatelskiej; referendum; budżet obywatelski; konsultacje społeczne; partnerstwa lokalne i lokalne grupy działania;

VI. Ochrona samodzielności samorządu terytorialnego: niezależność samorządu terytorialnego, gwarancje samodzielności finansowej, środki pozwalające na weryfikację rozstrzygnięć nadzorczych;

V. Finanse samorządowe: polityka finansowa na szczeblu lokalnym; fundusze europejskie a samorząd lokalny;

VI. Zapewnienie dostępu do usług publicznych przez samorząd terytorialny: edukacja, pomoc społeczna i ochrona rodziny, sport i rekreacja, promocja zatrudnienia, wodociągi i kanalizacja, komunikacja miejska i inne;

VII. Gospodarka przestrzenna, rewitalizacja i ochrona środowiska: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, plany zagospodarowania, inwestycje celu publicznego, ocena oddziaływania na środowisko, lokalne plany rewitalizacji;

VIII. Instrumenty rozwoju terytorialnego i zarządzania: zintegrowane inwestycje terytorialne, specjalne strefy ekonomiczne, parki technologiczne, centra usług wspólnych, rządowe programy wsparcia samorządów, itp.;

IX. Działania samorządu na rzecz bezpieczeństwa lokalnych społeczności: zarządzanie kryzysowe w samorządzie; funkcjonowanie powiatowych komisji bezpieczeństwa i porządku.

Podczas konferencji zostały zaprezentowane referaty, opublikowane następnie w formie dwóch monografii naukowych: *Ekonomiczne i społeczne aspekty rozwoju samorządu terytorialnego w Polsce* pod redakcją Henryka Gawrońskiego, Katarzyny Olszewskiej, Krzysztofa Sidorkiewicza, Krzysztofa Starańczaka oraz *Prawne uwarunkowania funkcjonowania samorządu terytorialnego w Polsce* zredagowane przez ten sam zespół. Recenzentami publikacji byli: dr hab. Krzysztof Grzelec, prof. UG, dr hab. Krzysztof Krukowski, prof. UWM, prof. dr hab. Tomasz Bąkowski oraz dr hab. Anna Rytel, prof. UG.

Konferencja cieszyła się dużym zainteresowaniem pracowników naukowych, praktyków związanych z samorządem terytorialnym oraz studentów. Podczas konferencji przedstawiono ekonomiczne i społeczne aspekty rozwoju samorządu terytorialnego w Polsce. Prof. dr hab. Roman Kisiel, dr Magdalena Wojarska i mgr Emil Walendzik z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie zaprezentowali temat: „Zintegrowane Inwestycje Terytorialne – doświadczenia we wdrażaniu na przykładzie województwa warmińsko-mazurskiego”. Zintegrowane inwestycje terytorialne (ZIT), zgodnie z założeniami, są instrumentem rozwoju terytorialnego szczególnie ważnym dla osiągania celów strategii Europa 2020. Również na poziomie regionalnym mają się przyczyniać do rozwoju głównych miast i pozytywnie wpłynąć na rozwój całych regionów. Autorzy podjęli próbę oceny na tle innych działań wdrażanych w regionalnych programach operacyjnych oraz w kontekście realizacji celów przyjętych dla ZIT.

Dr inż. Marcin Bukowski z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu przedstawił temat: „Rola parków technologicznych w rozwoju regionów na przykładzie Elbląskiego Parku Technologicznego”. Autor poddał ocenie efekty funkcjonowania polskich parków technologicznych. Przedstawiono znaczenie parków technologicznych i ich wpływ na rozwój gospodarczy regionu, w którym funkcjonują. Opisano działalności parków technologicznych w Polsce. Szczegółowo scharakteryzowano funkcjonowanie Elbląskiego Parku Technologicznego oraz omówiono działania podejmowane przez park dla rozwoju przedsiębiorczości w mieście i regionie.

Dr Joanna Rosłon-Żmuda z Uniwersytetu Gdańskiego zaprezentowała temat: „Działania samorządu województwa pomorskiego na rzecz zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej Pomorza”. Bardzo istotnym elementem gospodarki na każdym etapie jej rozwoju jest atrakcyjność inwestycyjna, która bezpośrednio przyczynia się do poprawy konkurencyjności i wzrostu aktywności gospodarczej wybranych obszarów. Autorka uznała, że nie bez znaczenia dla zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej są działania władz regionalnych i lokalnych na rzecz tworzenia dogodnych warunków dla potencjalnych inwestorów czy rozwijania innowacyjnych działów gospodarki, co z kolei pozwala na poprawę pozycji konkurencyjnej regionów.

Lic. Karol Szymon Orzeszak z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy omówił temat: „Problematyka regionalnego zróżnicowania wynagrodzeń i aktywności inwestycyjnej przedsiębiorstw”. Miasta i regiony o silnej marce odnotowują dodatnie saldo migracji, a także wzrost inwestycji, a w ślad za tym, jako następstwo obserwuje się tam wysokie wynagrodzenia. Autor stwierdza, że istotną rolę w kształtowaniu wizerunku miasta odgrywa obecność renomowanych uczelni, bowiem przedsiębiorcy prowadzący prace badawczo-rozwojowe poszukują dobrze wykształconych i kreatywnych pracowników.

Następnie Bartłomiej Wasiak z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu podjął temat: „Bariery warunkujące mobilność przestrzenną w ramach granic jednostek samorządów terytorialnych”. Autor omówił czynniki, które warunkują mobilność przestrzenną w ramach granic jednostek samorządów terytorialnych w Polsce. Wskazano także na ekonomiczne czynniki mające istotny wpływ na napływ ludności na dany teren.

Dr Krzysztof Ćwieląg z Uniwersytetu Opolskiego zaproponował temat: „Wieloletnia prognoza finansowa jako instrument oddziaływania na poprawę samorządowej gospodarki finansowej”. To instrument, który ma wspomagać samorządową gospodarkę finansową i przyczyniać się do jej usprawnienia. Autor podejmuje próbę odpowiedzi na pytanie, czy w obecnym kształcie można uznać ją za instrument zarządzania finansami i jakie warunki powinna spełniać, aby mogła oddziaływać na poprawę samorządowej gospodarki finansowej.

Dr Hanna Kruk z Parku Krajobrazowego Wysoczyzny Elbląskiej omówiła temat: „Funkcjonowanie parków krajobrazowych jako jednostek organizacyjnych samorządu województwa na przykładzie Parku Krajobrazowego Wysoczyzny Elbląskiej”. Od 2009 r. PK stały się jednostkami organizacyjnymi samorządu województwa. Autorka dokonuje analizy zmian prawnych wpływających na funkcjonowanie PK w kolejnych latach, a na przykładzie Parku Krajobrazowego Wysoczyzny Elbląskiej przedstawia realizowane zadania i źródła finansowania działalności parku w latach 2009-2019.

Mgr Piotr Pieńkosz z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie przedstawił temat: „Samorząd terytorialny jako kreator innowacyjnych rozwiązań na przykładzie systemu

e-kontrolę wdrożonego w strefie płatnego parkowania w Warszawie”. Autor postawił sobie za cel uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób jednostka samorządu terytorialnego może stać się kreatorem innowacyjnego rozwiązania. Projektowanie, również z udziałem sektora prywatnego, a następnie wdrażanie innowacji może być motywowane chęcią bardziej efektywnej realizacji zadań publicznych. Przedmiotem opracowania jest również weryfikacja warunków, jakie muszą zaistnieć, aby wdrożenie innowacji w samorządzie terytorialnym przyniosło oczekiwane pozytywne efekty.

Lic. Oskar Sęk z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu omówił temat: „Postawy Polaków wobec pomocy społecznej w systemie samorządu terytorialnego”. Autor w części teoretycznej opisał historię pomocy społecznej z podziałem na trzy okresy – pierwszy od 1918 r. do 1939 r., drugi od 1945 r. do 1989 r. oraz trzeci od 1989 r. do 2018 r. W części praktycznej zaprezentowano wyniki badań ankietowych, zrealizowanych w sierpniu 2019 r. na 731 respondentach oraz na przełomie lutego i marca 2020 r. na 1612 ankietowanych. Pomoc społeczna jest postrzegana negatywnie, zarówno w ujęciu systemowym i lokalnym, a także od strony interesariuszy i społeczeństwa. Zmiana tego stanu rzeczy wymaga opracowania przemyślanych reform i zmian, które będą rozwiązywać dotychczasowe problemy.

Następnie dr inż. Anetta Waśniewska z Uniwersytetu Morskiego w Gdyni podjęła temat: „Determinanty funkcjonowania organizacji pozarządowych w województwach (wybrane czynniki)”. Działalność organizacji pozarządowych nie jest nastawiona na maksymalizację zysku, ale przede wszystkim na poprawę sytuacji społeczności zamieszkującej obszar jej działalności. Najczęściej podejmowane przez organizacje działania dotyczą pomocy osobom znajdującym się w tzw. grupach defaworyzowanych. Autorka określa czynniki wpływające na funkcjonowanie organizacji pozarządowych.

Dr Emilia Kalitta z Sopotckiej Szkoły Wyższej wybrała temat: „Budżet obywatelski jako forma obywatelskiego zaangażowania w sprawy lokalne”. Autorka porusza tematykę budżetu obywatelskiego jako szczególnej formy konsultacji społecznych, która zarówno umożliwi mieszkańcom współdecydowanie o budżecie sa-

morządowym, ale jednocześnie nakłada na nich odpowiedzialność za realizację tego budżetu.

Natomiast mgr Joanna Radzioch z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu zaprezentowała temat: „Funkcjonowanie budżetu partycypacyjnego we Wrocławiu w latach 2013-2019”. Budżet partycypacyjny jest istotnym narzędziem służącym rozwojowi udziału społeczeństwa we współdecydowaniu o otoczeniu. Implikacja tego rozwiązania stała się popularnym zjawiskiem. Autorka przedstawia ocenę funkcjonowania budżetu partycypacyjnego we Wrocławiu w latach 2013-2019 oraz zaprezentowała zmiany w organizacji budżetu partycypacyjnego we Wrocławiu, a także odniosła się do danych zawartych w raportach z jego funkcjonowania.

Dr Jacek Pieczonka z Uniwersytetu Opolskiego przedstawił temat: „Program odnowy wsi oraz fundusz sołecki jako instrumenty poprawiające jakość kapitału społecznego obszarów wiejskich”. Autor prezentuje realizację działań finansowanych w ramach Programu Odnowy Wsi oraz Funduszu Sołeckiego (na przykładzie gminy Dąbrowa) jako elementu pobudzającego społeczność lokalną, wzmacniającego kapitał społeczny.

Następnie dr Maja Krasucka z Uniwersytetu Opolskiego zaprezentowała temat: „Potencjał finansowy sportowych organizacji pożytku publicznego”. Autorka w swoich badaniach zidentyfikowała struktury przychodów niekomercyjnych organizacji realizujących zadania sportowe oraz rozpoznanie zróżnicowania cech ich potencjału finansowego wynikającego z udziału środków publicznych w przychodach ogółem. Badanie przeprowadzono w odniesieniu do OPP, realizujących zadania w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej na terenie województwa opolskiego w latach 2013-2017.

Mgr Sebastian Chrzanowski z Urzędu Miejskiego w Łomży zaprezentował temat: „Miasta partnerskie jako jedna z form współpracy świadcząca o międzynarodowej aktywności polskich jednostek samorządu terytorialnego”. Autor przybliżył początki samorządowej aktywności na arenie międzynarodowej, jej podstawy prawne, a także ideę funkcjonowania miast partnerskich oraz przykład Gminy Kobylnica.

Kolejnym istotnym aspektem były prawne uwarunkowania funkcjonowania samorządu terytorialnego w Polsce, które zostały

przewiedzione podczaa konferencji i w monografii pokonferencyjnej. Dr Katarzyna Jurewicz-Bakun z Państwowej Wyższej Szkoły Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży omówiła temat: „Samodzielność samorządu terytorialnego jako konstytucyjna gwarancja niezależności”. Autorka podkreśla, że samorządowi terytorialnemu w wykonywaniu zadań publicznych przysługuje atrybut samodzielności. Samodzielność samorządu nie ma jednak charakteru absolutnego. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy samorządowe przyjmują, że samorząd terytorialny wykonuje w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność przysługującą mu część zadań publicznych, a samodzielność samorządu podlega ochronie sądowej.

Dr Beata Słobodzian z Uniwersytetu Gdańskiego przedstawiła temat: „Wybory samorządowe 2018 roku a zmiany w organizacji wyborów”. Od wielu lat można obserwować malejące zainteresowanie obywateli uczestnictwem w demokracji przedstawicielskiej. Jednym ze sposobów przeciwdziałania temu zjawisku są zmiany zasad wyborczych, które przyczyniłyby się do wzrostu uczestnictwa w wyborach. Autorka stwierdza, że zmiany te (nowelizacja aktów prawnych) powinny być odpowiednio przygotowane, przemyślane i wprowadzane we właściwym czasie.

Dr hab. Piotr Uziębło, prof. uczelni z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu przedstawił temat: „Kształt systemu wyborczego do rady miasta na prawach powiatu na przykładzie wyborów do Rady Miejskiej w Elblągu”. Autor koncentruje się na analizie zasad funkcjonowania systemu wyborczego do rady miasta na prawach powiatu na przykładzie wyborów do Rady Miejskiej w Elblągu, które odbyły się od 2002 roku. W tym celu, po dokonanej analizie normatywnej, autor dokonał symulacji różnych, możliwych wariantów ukształtowania systemu wyborczego w celu oceny ich wpływu na ostateczny wynik wyborów.

Dr hab. Krzysztof Sidorkiewicz, prof. uczelni z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu omówił temat: „Zmiany prawa wyborczego w wyborach samorządowych w latach 1990–2010 i ich skutki”. Autor charakteryzuje najważniejsze zmiany w ordynacji samorządowej, które nastąpiły w latach 1990–2010. Początkowa cezura związana jest z odrodzeniem się samorządu terytorialnego

w Polsce. Autor analizował skutki wprowadzonych zmian, głównie w oparciu o frekwencję wyborczą.

Michał Kołbuc z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu zaprezentował temat: „Protest wyborczy jako sposób weryfikacji ważności wyborów samorządowych”. Protest wyborczy jest przewidzianym przez prawo środkiem, który służy zakwestionowaniu i skontrolowaniu ważności wyborów. Autor przedstawił wyniki przeprowadzonej analizy przepisów obowiązującego prawa, doniesień prasowych, a także danych dotyczących postępowań w sprawach protestów wyborczych.

Patrycja Prasak z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu omówiła temat: „Organ wykonawczy gminy w przeszłości i teraźniejszości. Wybrane aspekty”. Na przestrzeni lat dokonywano zmian w zakresie wyboru, odwołania, zadań oraz kadencyjności organu wykonawczego gminy. W założeniu kolejne ustawy nowelizujące miały prowadzić do wzmocnienia pozycji egzekutywy względem rady gminy. Autorka poddała analizie aspekty funkcjonowania organu wykonawczego gminy z perspektywy upływu trzydziestu lat od restytucji samorządu terytorialnego, aby dostrzec rozwiązania zasługujące na aprobatę lub krytykę.

Natomiast dr hab. Zbigniew Kudrzycki, wójt gminy Rozogi przedstawił temat: „Partycypacja obywatelska w świetle ustawy o samorządzie gminnym 1990-2018”. Autor postawił pytanie, czy ustawa o samorządzie gminnym przed 2018 rokiem umożliwiała realny udział mieszkańców w sprawowaniu władzy i czy ostatnie zmiany legislacyjne mogą spowodować wzrost partycypacji obywatelskiej w samorządzie gminnym.

Dr Karina Górską-Rożej z Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie zreferowała temat: „Partycypacja społeczna, a budowanie odporności na zagrożenia w społecznościach lokalnych na przykładzie gminy”. Partycypacja społeczna winna opierać się na trzech filarach: informowaniu, konsultowaniu oraz współdecydowaniu. Autorka stara się udzielić odpowiedzi na pytanie: jakie znaczenie odgrywa partycypacja społeczna w budowaniu odporności na zagrożenia w społecznościach lokalnych?

Jakub Skibiński z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie przedstawił temat: „Uwarunkowania kształtowania polityki przestrzennej i kierunki rozwoju gminy uzdrowskiej Hory-

niec-Zdrój”. Znajdujące się w Horyńcu złoża leczniczej borowiny i wód mineralnych są podstawą prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego i wpływają na turystyczną popularność tego miejsca w kraju. Autor stwierdza, że występujące w gminie walory lecznicze, przyrodnicze i kulturowe, jak również bezpośrednie sąsiedztwo granicy kraju, w bardzo mocny sposób determinują politykę przestrzenną.

Mgr inż. Karolina Trykacz z Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie poruszyła temat: „Miejsce obszarów funkcjonalnych w polskim systemie planowania przestrzennego”. Obszary funkcjonalne są coraz częstszym przedmiotem dyskusji naukowych. Autorka proponuje rozwiązania, które pozwoliłyby na bardziej efektywne kształtowanie przestrzeni obszarów funkcjonalnych.

Kolejna prelegentka, mgr Magdalena Taraszkiewicz z Państwowej Wyższej Szkoły Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży przedstawiła temat: „Granice ingerencji gminy w prawo własności w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym”. Prawo własności jest jednym z podstawowych praw człowieka podlegającym ochronie konstytucyjnej. Zasadniczym prawem właściciela nieruchomości jest możliwość korzystania z niej z wyłączeniem innych osób zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swojego prawa. W przypadku wykonywania przez gminę zadań związanych z planowaniem i zagospodarowaniem przestrzennym prawo własności ulega ograniczeniom. Dochodzi więc do konfrontacji dwóch wartości konstytucyjnych: prawa własności oraz samodzielności gminy.

Dr Cezary Brzeziński z Państwowej Uczelni im. Stefana Batoro w Skierniewicach zaprezentował temat: „Reżim prawny planowania przestrzennego w Polsce i jego konsekwencje finansowo-przestrzenne. Wybrane problemy”. Autor przedstawia finansowe i przestrzenne skutki planowania przestrzennego w Polsce wynikających z ustanowionego prawa i jego interpretacji przez sądy administracyjne. Zestawiono obowiązujące przepisy oraz dane statystyczne obrazujące dochody i wydatki związane z uchwaleniem i realizacją miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wskazano na konsekwencje przestrzenne obowiązującego prawa.

Dr Grażyna Cern z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu poruszyła temat: „Zarobkowa działalność samorządu

terytorialnego”. Wzrastające znaczenie samorządności terytorialnej we współczesnym państwie połączone jest z rozwijającymi się różnymi formami aktywności w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej przez jednostki samorządu terytorialnego. Autorka podejmuje próbę odpowiedzi na pytanie: czy jednostki samorządu terytorialnego mogą bądź powinny taką działalność prowadzić?

Lic. Monika Hasić z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu omówiła temat: „Społeczny odbiór straży gminnych”. Zebrany materiał empiryczny pozwolił wskazać autorce, które czynniki mają wpływ na pozytywny, a które na negatywny społeczny odbiór straży gminnych/miejskich oraz jakie zadania ta formacja powinna realizować, aby jej społeczny odbiór był pozytywny.

Następnie dr Dariusz P. Kała z Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie poruszył temat: „Udoskonalanie zarządzania kryzysowego oraz bezpieczeństwa w gminie poprzez scalanie Ochotniczych Straży Pożarnych”. Autor skoncentrował się na omówieniu nieprawidłowości w praktyce funkcjonowania i finansowania ochotniczych straży pożarnych, które zostały dostrzeżone podczas kontroli dokonywanej przez Najwyższą Izbę Kontroli w 2019 r. Autor omówił wpływ tych zagadnień na funkcjonowanie systemu bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego w gminach oraz na efektywność wydatkowania środków publicznych. Zwieńczeniem było wskazanie rozwiązań, które mogłyby zapobiec omawianym problemom.

Mgr Violetta Radecka-Sinicka z Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu zaprezentowała temat: „Skarga na rozstrzygnięcia nadzorcze wojewody w świetle orzecznictwa sądowo-administracyjnego”. Autorka wskazała, że skarga do sądu administracyjnego, wnoszona przez gminy na rozstrzygnięcia nadzorcze wojewody, jest jedną z podstawowych form ochrony samodzielności tych jednostek. Przedmiotem rozważań jest analiza orzecznictwa sądowo-administracyjnego w zakresie zagadnień dopuszczalności skargi jako bariery w skutecznym dochodzeniu przez gminy do obrony swoich interesów.

Dr Ewa Kosior z Państwowej Wyższej Szkoły Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży omówiła temat: „Odpowiedzialność gminy za jakość powietrza. Prawo do życia w niezanieczyszczonym środowisku jako prawo osobiste”. Władza publiczna ponosi odpo-

wiedzialność odszkodowawczą, gdy zadania publiczne państwa nie są realizowane lub są wykonywane nieprawidłowo. Autorka wskazała, że zaniechanie lub nieprawidłowości w realizacji tych zadań mogą skutkować odpowiedzialnością gminy także w oparciu o przepisy o ochronie dóbr osobistych i prowadzić do zasądzenia zadośćuczynienia (art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. i 417 k.c.). Za dobro osobiste może zostać uznane (nieskażone) środowisko.

Przedstawione podczas konferencji zagadnienia omawiały wybrane problemy ekonomiczne i społeczne, a także prawne z zakresu zadań samorządu terytorialnego. Ogólnopolska Konferencja naukowa „Samorząd terytorialny w Polsce – stan obecny i perspektywy” doskonale wpisała się w upamiętnienie trzydziestolecia polskiego samorządu terytorialnego. Tego typu wydarzenia naukowe są dobrą okazją do spotkania badaczy i praktyków, co służy wymianie doświadczeń oraz wypracowaniu nowych rozwiązań.